wel degelijk een geestelijken zegen voor dit zaad inhield. Ook uit hetgeen verder in het Oude Testament desaangaande ons geopenbaard wordt, blijkt wel welk een rijke beteekenis deze belofte voor het zaad des verbonds had, en al kunnen we er natuurlijk niet aan denken alle teksten, die hierop betrekking hebben, in den breede na te gaan, toch moge op de hoofdplaatsen de aandacht worden gevestigd, ten einde een dieper inzicht te krijgen in de onderwijzing, die God de Heere aangaande die belofte reeds aan Israel schenken wilde.

In de *wetgeving* van Mozes aan Israel wordt niet alleen de belofte en het bevel Gods om de kinderkens te besnijden, hernieuwd (Lev. 12 : 13, Deut. 7 : 9) maar evenzeer bij de instelling van het Pascha gelast, dat ook de kinderen daarvan zouden eten (Exod. 12 : 24—26). Aan de plechtige handeling, waarmede Israel »overging in het verbond Gods« moesten niet alleen de volwassenen, maar ook de kinderen deelnemen, Deut. 29 : 10—12, gelijk trouwens ook later onder Israel regel bleef, dat de kinderkens bij de heilige verzamelingen van het volk moesten tegenwoordig zijn, zooals blijkt uit Joël 2 : 16. In de *Psalmen* van Israel wordt God de Heere telkens gedankt, dat Hij het verbond met Abraham gesloten, bevestigt aan de *kinderen* (Psalm 103 : 17; 105 : 8); de kinderen heeten daarom een »erfdeel des Heeren« (Psalm 127 : 3); van hen wordt gezegd, dat »het *zaad* den Heere dienen zal« (Psalm 22 : 31) en de heerlijkheid des Heeren wordt hun toegebeden (Psalm 90 : 16). Ook in de boeken der *Wijsheid* wordt beloofd, dat »het *zaad* des rechtvaardigen ontkomen zal«. (Spreuken 11 : 21). Maar vooral bij de *profeten* wordt deze verbondsgedachte steeds rijker ontwikkeld. Jesaja spreekt van »het heilige *zaad*« (6 : 3) gelijk ook de Schriftgeleerde Ezra later zal doen (Ezra 9 : 3). Aan dit zaad worden de heerlijkste beloften geschonken. De goede herder zal niet alleen »de zogenden zachtkens leiden«, maar ook »de *lammeren* in zijn armen dragen en in zijn schoot vergaderen« (Jes. 40 : 11). Het verbond dat God de Heere met zijn volk maken zal, wanneer de Messias zal gekomen zijn, heeft tot inhoud: »Mijn Geest, die op u is en mijne woorden, die ik in uwen mond gelegd heb, die zullen van uwen mond niet wijken, noch van den mond van uw *zaad*, noch van den mond van het *zaad uws zaads*« (59 : 20, 21). Als God de Heere Zijnen Geest zal uitgieten over alle vleesch, zal Hij dit ook doen over het *zaad* (44 : 3) zoodat Israel's zonen en dochteren profeteeren zullen (Joël 2 : 28). Ook Jeremia komt in de tijden van Israel's diepste inzinking het volk troosten met de belofte, dat God »Israel en zijn *zaad* verlossen zal« (30 : 10 en 46 : 27); dat Hij hun »eenerlei hart en eenerlei weg zal geven om Hem te vreezen mitsgaders hunne *kinderen* na hen« (32 : 39) en hij profeteert, dat dit het verbond is, dat Hij in die dagen met hen maken zal, dat »zij allen tezamen Hem kennen zullen van hunnen *kleinste* af tot hunnen grootste toe« (30 : 34). En zoo streng wordt door de profeten aan de verbondsgedachte vastgehouden, dat wanneer de Israelieten hun kinderen den Moloch hebben geofferd, Ezechiël hun in Gods naam verwijten komt, dat ze »Zijn kinderen, de zonen en dochteren, die ze Hem gebaard hebben, aan de afgoden hebben overgegeven". (16 : 20, 21). Zelfs de kinderen dezer afgodische Israelieten heeten nog om des verbonds wil kinderen van God.

Het is dan ook deze verbondsgedachte, die naar Gods ordinantie heel het huiselijk leven en de opvoeding der kinderen onder Israel beheerschen moest. Want zooals elk verbond twee deelen heeft, zoo verplicht ook de genade die God de Heere aan de kinderen des verbonds schenkt, hen tot een nieuwe gehoorzaamheid. Het »mijn zoon", waarmede Salomo in Gods naam de kinderen van Israel aanspreekt, wordt de grond waarop God van het kind eischt: »geef mij uw hart" (Spreuken 23 : 26). Vandaar dat de ouders telkens gewezen werden op hun verplichting, om hun kinderen te leeren de inzettingen en geboden des Heeren te onderhouden (Deut. 6 : 2; 30 : 2). Ze moeten de kinderen verhalen de groote weldaden, die God aan Israel bewezen heeft (Exodus 10 : 2, Jozua 4 : 6—21); ze moeten hun de beteekenis verklaren van den dienst des Heeren en de ceremoniegen daarmede verbonden (Ex. 12 : 26—27; 13 : 8) en ze moeten bovenal hen onderwijzen in de geboden des Heeren (Deut 4 : 9; 6 : 7; 11 : 19; 29 : 29). Het schoone woord van Jozua: »mij aangaande en mijn huis, wij zullen den Heere dienen« (Jozua 24 : 15) moet den regel voor elk huis onder Israel aangeven. Want »de goedertierenheid des Heeren is over degenen, die Hem vreezen en hunne kindskinderen«, maar alleen als »ze zijn verbond houden en aan zijn bevelen denken om die te doen« (Psalm 103 : 17 en 18).

En niet minder dan voor het huiselijk leven en de opvoeding der kinderen is die verbondsbelofte ook de grondtoon van het persoonlijke geloofsleven van de vromen onder Israel. Vooral in de Psalmen komt dit telkens uit. David zegt in Psalm 22 : 10 en 11: »op u ben ik geworpen van de baarmoeder af, van den buik mijner moeder aan zijt gij *mijn God*; zijnde aan de borsten mijner moeder hebt gij mij op U doen vertrouwen«. Hetzelfde getuigt de dichter in Psalm 71 : 5 en 6: »Heere, gij zijt mijn vertrouwen van mijne jeugd aan; op u heb ik gesteund van den buik aan, van mijner moeders ingewand aan zijt gij mijn uithelper«. En is het niet een pleiten op de verbondsbelofte, wanneer de Psalmdichter in Psalm 116 : 16 zegt: »Och Heere, zekerlijk, ik ben uw knecht, een *zoon uwer dienstmaagd*«.

Schokkende en plotselinge bekeeringen op later leeftijd, zooals het Methodisme die het liefste heeft, komen in Israel's historie dan ook zeer weinig voor; Manasse is er een voorbeeld van, maar dit voorbeeld is geen regel maar uitzondering. Van de meeste heiligen uit het Oude Verbond lezen we, dat ze van jongs af den Heere gediend hebben. Izak liet als kind zich willig ten offer leiden; Jozef was een vroom jongeling; Samuel diende als kind den Heere; David verklaart, dat hij nog zijnde aan zijner moeders borsten op God vertrouwd heeft; Salomo wordt als kind Jedid-Jah, de beminde des Heeren, genoemd; Josia, de achtjarige knaap, die den troon van David bestijgt, doet wat »recht is in de oogen des Heeren«; Obadja, de hofmeester van Achab, getuigt van zich zelf, dat hij van zijne jonkheid af den Heere vreesde; en als God de Heere van Jeremia getuigt: »eer Ik u in uw moeders buik formeerde, heb Ik u gekend en eer gij uit de baarmoeder voortkwam, heb Ik u geheiligd« (Jer. 1 : 5) dan moge dit in het nauwste verband staan met Jeremia's roeping tot profeet, maar het sluit toch tegelijk in, dat Jeremia van moeders lijf af geheiligd is geweest, d.w.z. dat hij reeds vóór zijn geboorte de genade van God ontvangen heeft, evenals dit ook ons getuigd wordt van Johannes den Dooper.

Dr. H. H. K.

Leestafel.

William—Allen—Knight. Het Lied van den Herder. Uit het Engelsch vertaald door A. G. W. — Utrecht G. J. A. Ruys — 1915.

Boekje van 46 bladzijden van welke echter maar op 32 wat te lezen staat.

Gouden titeltje op wit bandje. Voorhandsche titel niet in het midden, maar boven aan de pagina. Op pagina 5 afgedrukt de tekst van Psalm XXIII. Op pagina 7 eerst, het titelblad en op pagina 9, heel in de hoogte, de dedicatie.

Volgen drie stukjes proza.

Een van drie blaadjes tusschen twee leege. Zóo, ook een van vier.

Nog een blaadje met alleen er op Het Lied.

Dan het derde stukje proza van 18 blaadjes, tusschen één waar weer niets en één waar Stem op staat.

Elk blaadje van deze drie proza-stukjes heeft heel breede marges en elk stukje proza een pootige, steenroode initiaal.

Eindelijk, achter het blaadje met Stem, nog drie met op elk een vierregelig versje en nog vijf waar weer niets op staat.

Precieus boekje.

Boekje om te prijken op gueridontje in elegant boudoirtje van niet-onkerksch blauwkousje.

Toch, door zijn auteur wel bedoeld als serieus boekje.

Hij, theoloog van zijn vak, de O. Tijd van professie zullen hem misschien wel kennen, deelt er niet minder in mee dan een ontdekking op het gebied der O. Tische exegese.

Had er zich met zijn vrouw maar nooit in kunnen vinden, dat in het 5e vers van Psalm 23 het beeld van den »herder« overgsat in dat van den »gastheer«.

»Wij wilden zoo graag«, schrijft hij op p. 23, »dat die bijzondere kleine psalm ook *eindigde* in dat eene beeld van het herdersleven«.

En nu is de ontdekking, dat het zoo ook is.

Een dier oosterse lichtstralen, welke tegenwoordig bij bundels neervallen op het veld der O. Tische studie, heeft, naar het boekje ons wil doen gelooven, ook het echtpaar Knight tot deze ontdekking gebracht.

U ziet al terstond, dat deze oosterse lichtstraal niet, als een uit vijandig vliegtuig geworpen bom, verwoesting zal aanrichten in de vesting der »moderne kritiek«: dat er voor ons, uit een oogpunt van apologetiek, niet veel mee te beginnen is. Toch acht ik nu, door A. G. W.'s vertaling, Knight's gloed-nieuwe vondst ook ten onzent, buiten den kring der vakgeleerden, zekere bekendheid heeft gekregen het niet overbodig op haar hier de aandacht te vestigen.

Hoe, nu zonder beeldspraak, de auteur dan tot zijn ontdekking gekomen is?

U denkt wellicht aan de toezending van 'n pas opgegraven leem tafeltje uit het oude land van Babel, en Assur of van een steen met inscriptie uit Palestina; aan de ontvangst van een onlangs gevonden manuscript uit een klooster op den Sinai of minstens van een papyrus uit Aegypte?

Noch het een, noch het ander.

Het uitschietend licht over Psalm XXIII kwam den heer William-Allen-Knight toe, naar hij verzekert, van 'n springlevenden, waschechten oosterling.

Van een Syrier.

Van den heer Faduel Moghabghab uit Ainokhalta, hetwelk ligt »tegen de helling der Sytische bergen« (p. 21).

Nu was deze heer zelf wel geen schaapherder, maar doorlat hij een neef had, die het wel was en ook, doordat hij van zijn jeugd af tusschen de herders van zijn land had gewoond, kan de auteur hem aan ons voorstellen als specialist in Syriesch schapenhoeden. Van hem nu, zoo lezen wij in het boekje, ontving op een schoonen avond, toen zij het, kort voor zijn komst, juist weer over dat 5e vers van Psalm 23 had gehad, de familie Knight een bezoek.

En terwijl Mijnheer en Mevrouw en hun twee blonde dochtertjes heel gezellig met hun gast zitten te praten, begint me daar die Syriër, heel casueel, over Psalm 23.

Hij, specialist in Syriesch schapenhoeden, gaat dan het lied verklaren.

Het gezin luistert met gespannen aandacht.

Zóó hebben de Knight's het nog nooit gehoord.

Ook en vooral wat betreft dat 5e vers.

Want, als het daaraan toekomt, raakt het beeld van den »gastheer" finaal er uit en wordt dat van den »herder" er al meer ingelegd.

Net wat Knight en zijn vrouw zoo graag wilden.

Het bericht der ontdekking gaat dan over in een samenspraak, waarbij echter, als de Socrates in een dialoog van Plato, de gastvriend uit Syrië het leerwendeel heeft.

En, alzoo sprak Faduel Moghabghab!

Had ik over meer plaatsruimte te beschikken, ik zou het in al zijn breedvoerigheid meedeelen.

Nu moet ik het wat bekorten.

Hij begon dan aldus.

„Het woord, dat hier door „tafel" is weergegeven, duidt eenvoudig aan „iets dat uitgespreid is" en zoo een toebereid maal in welken vorm ook."

Van dit begin uitgaande stak Faduel verder van wal.

De eenigszins zonderlinge redeneering waardoor hij er toe was gekomen maar verzwijgend, doceerde hij aan zijn hoorders, dat het woord hier door „tafel" weergegeven eenvoudig aanduidt een door hun herder veilig gemaakte weiplaats voor schapen.

En toen was hij op dreef.

Van dat veilig maken, dat toebereiden van zoo'n Syrische weiplaats wist hij, als specialist, natuurlijk heel wat te vertellen.

Eerst van dat op zoo'n weiplaats de slangen, opdat zij de schapen niet in den snuit bijten, moeten uitgeroeid en hoe de herder zoo'n uitroeiing dan bewerkt door „langs den grond het vet van varkens te branden".

Dan van dat rondom de weiplaats, in holen en spleten der de rotshelling liggen van jakhalzen, wolven, hyenas en soms zelfs panters.

Alevel, ook tegenover deze vijanden zijner schapen weet de Syrische herder wel raad.

„Hij gaat," zoo vertelde Faduel, „die spleten met steenen vullen."

Heel eenvoudig en lang niet onvernuftig middel voor het zijn schapen veilig doen grazen op de Syrische weiplaats. Een Amsterdammer denkt daarbij onwillekeurig aan het, met hun suppoosten, veilig wandelen van een schaar weeskinderen, op een September-middag, in de roofdierengaanderij van Artis.

Alleen maar, tegen dat zich, door een herder, in spleten en holen achter steenen laten wegstoppen van jakhalzen, wolven, hyenas en zelfs panters, zal eenige bedenking bij hem opkomen.

Blijkbaar voorzag Faduel ook bij de Knights het opkomen van deze bedenking en daarom vertelde hij er, als in een adem bij, van het door den herder »de wilde dieren tegenstrekken met zijn lang en vijfmscherp mes".

Het meer drastisch voorbehoedmiddel

De Knights waren in verrukking.

Al vast uit den eersten regel was nu de »gastheer« weg en de »herder« er in.

De heer Knight zelf vertelt, dat toen zijn gast met stralende oogen hem vroeg: »ziet gij nu de herdersfiguur in dien keurigen regel: *Gij richt een tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijn tegenstander*, hij antwoordde: Ja, ik . . .

Dan, toen zat hij nog met den tweeden regel en daarom veroorloofde hij zich de schuchtere opmerking: »Maar — wat is dan de beteekenis van het hoofd zalven met olie en de beker, die overvloeit? Ga door mijn vriend«.

En Faduel Moghabghab ging door.

»O, hier begint", zoo sprak hij, „die meest verheven teekening bij het vallen van den avond".

En wat hij toen verder sprak komt, weer in het kort, hierop neer.

De herder staat bij de poort van de schaapskooi. Hij heeft een hoorn van olijvenolie vol. Daar komt een schaapje dat niet gekneusd is, maar alleen vermoeid en uitgeput; hij laaft zijn kopje met de frissche olijvenolie. Hij neemt den grooten twee-oorigen beker en schept dien boordevol uit het watervat en zoo laat hij de moede schaapjes drinken.

Ook met de uitlegging van dezen regel was de heer Knight het zoo roerend eens, dat hij het bezwaar daartegen, hetwelk in het mijn beker ligt, niet eens voelde.

Hier eindigt in het boekje de dialoog.

Met de enthusiaste vraag aan zijn lezer: »Verwondert het u, dat wij, sinds dien avond, dezen psalm genoemd hebben: »het lied van onzen Syrischen gast«, besluit de auteur, op p. 38, de mededeeling van zijn ontdekking op het gebied der O. Tische exegese; van zijn gloednieuwe vondst.

In den gedachtengang van dezen auteur verwonder ik mij over deze enthusiaste vraag allerminst.

Hij toch *wilde* nu eenmaal, dat de psalm »*eindigde* in dat eene beeld van herdersleven« en toen is hem overkomen wat 'n mensch, die een Schriftwoord *wil* laten zeggen wat het niet zegt, wat er niet in ligt in *wil* vinden, steeds overkomt, dat hij zich afpijnigt met de vraag: maar, hoe maak ik het nu met dien tekst?

Vindt dan zulk 'n mensch een uitlegger, die het met dien tekst zóo maakt, dat hij precies zegt wat die mensch wil, dan is zulk 'n mensch, vooral wanneer het bij die uitlegging maar wat suggestief toegaat, uit de pijn en vervuld van al het enthusiaste dat zich verbindt aan het bereiken van het sterk gewilde, het vinden van het lang gezochte.

Maar zoo mag men het toch niet maken met de Schrift en haar woorden.

Want gelijk wij het niet goed maken met 'n mensch wanneer wij onze woorden tot de zijn maken, zoo ook maken wij het niet goed met de Schrift wanneer wij onze woorden maken tot de hare.

Dat de heer Knight sinds dien avond, waarop zijn vriend hem Psalm 23 uitlegde, dit Schriftwoord »het lied van onzen Syrischen gast« noemde, is, al be loelde hij het zoo niet, toch in den haak, want dus uitgelegd was het een woord van Faduel Moghabghab geworden. Doch wel verwonder ik mij, dat hij den vertroebelenden en verduisterenden uitleg welken die Syrier hem van dit zoo klare en duidelijke Schriftwoord ten beste gaf, als een verklaring daarvan opnam.

Of is die Syrier maar een fictie?

Hebben wij hier te doen met een *pia fraus*, welke zich de auteur veroorloofd heeft om zijn eigen serieus gemeende, maar toch malloterige verklaring van Psalm 23 : 5 des te beter ingang te doen vinden?

De, op p. 13, door den heer William-Allen-Knight meer dan eens gegeven verzekering, dat hij werkelijk zulk een gast heeft gehad, zou het doen vermoeden.

Hoe dit zij, voor mij wordt in zijn boekje, met name door den avontuurlijken uitleg van het 5e vers, Psalm 23 gesteld in een valsch licht en het is mij ten slotte onverschillig of dit licht, al dan niet als gekomen uit het land van David«.

Aan A. G. W. komt een woord van waardeering toe voor de moeite, die hij zich heeft getroost van dit engelsche boekje een, zoo wat taal als stijl betreft, smaakvolle hollandsche vertaling te geven.

Al was deze moeite dan ook een betere zaak waardig.

G.

Officieele Berichten.

Classe Gouda.

Peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten, de candidaat, de heer J. A. Verhoog, beroepen predikant te Reeuwijk en Sluipwijk.

Namens de Classe
J. Vesseur, *Scriba*.

Gouda, 2 Mei 1916.

Evangelisatiearbeid van de Gereformeerde Kerken in Noord-Brabant en Limburg.

Welcerwaarde en Eerwaarde Broeders!

Reeds in het voor eenige maanden U gezonden jaarverslag van onzen Evangelisatiearbeid wezen de Deputaten op het ontrustend verschijnsel, dat de inkomsten uit de Kerken in Nederland voor onzen arbeid te boeken, als ook die van vereenigingen, en uit busjes, en uit de particuliere bijdragen, dit jaar aanmerkelijk minder waren, dan de vorige jaren. En de lasten zijn voor Heerle met dit jaar te beginnen zoo aanmerkelijk hooger!

Thans, kort voor het eindigen van het boekjaar, deelde de Penningmeester ons mede, dat het dit jaar op een aanmerkelijk tekort zou uitloopen, indien de Heere niet op bijzondere wijze de harten tot hulp bewoog. Het verwachte tekort zou niet veel minder dan *f* 1500.— bedragen.

Wij meenden U dezen noodstand niet te mogen verbergen, geloovende, dat de Heere den weg der middelen door ons wil bewandeld zien.

Brabant draagt, ook stoffelijk, voor dezen arbeid zware lasten, en kan dit tekort niet aanzuiveren. Al zullen de Brabantsche Kerken zich nog wel een derde collecte voor dit tekort laten welgevallen, toch gaat dit bedrag boven haar vermogen.

Wel komt er geld in Brabant voor geestelijken arbeid uit de andere provincien; maar dat is meest voor de belangen van onze militairen, die uit de provincien benoorden Maas en Rijn hier aanwezig zijn.

Maar voor *onzen* arbeid *komt er minder!*

Moeten wij dezen arbeid dan gedeeltelijk staken?

Dat kunnen de Kerken en Christenen van Nederland, die het bevel des Heilands verstaan, om aan alle wateren te zaaien, door Zijn Evangelie overal te prediken, niet willen!

Toch zullen wij, als het tekort blijft, zóó moeten doen.

Daarom Broeders! helpt ons, overeenkomstig de aanbeveling der Generale Synode. Of is juist die aanbeveling aanleiding geworden, dat de gevoigtrekking werd gemaakt: Nu zullen die Broeders van velen geholpen worden en nu is onze hulp minder noodig? Dan moeten wij zeggen, dat dit juist tegenovergesteld is geworden in de werkelijkheid.

Wij moeten zelf nu de noodklok, zeer tot ons leedwezen, luiden.

Maar wij leven in het vertrouwen, dat als onze nood bekend wordt, er velen zullen zijn, die weer bijdragen, of wat anderen minder konden geven, blijmoedig zullen aanvullen. En dat te meer als wij meedeelen, dat van buiten onze gereformeerde gezindheid een onzer Evangelisatiekerken het geld bepaaldelijk voor haar orgel ontving.

Wilt U onzen noodstand aan Uwe Kerken bekend maken?

Onze arbeid is immers een zuiver kerkelijke arbeid.

Wilt U ook een woord van opwekking daarbij voegen?

Wij twijfelen dan niet, of de harten van de Gereformeerden in ons land zullen niet ongevoelig en de handen niet dichtgeklemd zijn voor het geestelijk arme Brabant en Limburg.

Wij roepen om 's Heeren zaak en Naam Uwe hulp daartoe in, iets wat wij in jaren niet behoefden te doen, maar nu het mogen nalaten.

Beschame de Heere ons in deze beproeving van den arbeid niet!

De Deputaten,

Ds. W. Bosch, Almkerk, Praeses.
A. C. van Drimmelen, Klundert.
Ds. T. Gerber, 's Bosch, Ass.
Ds. P. Nomes, Fijnaart, Penningm.
L. J. Schalekamp, Klundert, adj. Penningm.
H. Both, Bezooijen.
H. W. Krol, Werkendam.
Ds. L. G. Goris, Scriba.

Zevenbergen, 13 April 1916.

P. S. Het geld voor Maastricht vloeit niet in de kas van onzen Penningmeester, maar wordt alleen en uitsluitend voor een kerkbouw in de toekomst daar ter plaatse verzameld.

Buitenland.

Duitschland. Tuchteloosheid der jeugd. Het gevaar van de »Wehrkrachtbewegung«.

De oorlog is oorzaak, dat vele misstanden ontstaan. Zoo blijkt het niet alleen in Engeland, maar ook in Duitschland dat opgeschoten knapen en meisjes zich tuchteloos en ongebonden gedragen. Een krachtige leidende hand ontbreekt in vele gezinnen, omdat de vader aan het front staat. Allerlei middelen, ook van kerkelijke zijde, worden daarom aan de hand gedaan om dit kwaad te beperken.

Ook dreigt de »Wehrkrachtbewegung« in Duitsland een gevaar te worden voor het opkomend geslacht. Het is te begrijpen, dat men bij de geweldige worsteling die Duitschland heeft, er op bedacht is de weerbaarheid van het land te verhoogen. Goede paedagogen waarschuwen tegen het overdrijven van de militaire vorming ten koste van de geestelijke en zedelijke opvoeding van het opkomend geslacht. Zoo schrijft de bekende paedagoog F. W. Foerster te Münster in de *Jugendfürsorge*, dat men in de school de kinderen leeren kan, dat er onvoorwaardelijk moet gehoorzaamd worden. Mannen die voor den velddienst lichamelijk en technisch voorbeeldig zijn gecefend, maar wien het ontbreekt aan de zedelijke kracht om te dienen en een offer te brengen, zijn, als het er op aan komt, niet in staat de diensten te bewijzen die van hen gevorderd worden. Als jongelieden slechts sport, padvinderij enz. beoefenen, dan wordt de lichamelijke vorming op de spits gedreven; alle overdrijving in de verzorging van het lichaam is zelfs van uit het standpunt der lichamelijke hygiene verkeerd. Het welzijn van het lichaam hangt veel meer van het heil der ziel af, als de materialisten, die slechts op verzorging van het lichaam bedacht zijn, vermoeden. Zonder eene ernstige wereldbeschouwing is alle sterkte der spieren zonder waarde, en zonder redelijke kracht geeft de lichamelijke kracht der jeugd geen grond waarop men bouwen kan.

Deze dingen zijn goed gezegd. Duitschland loopt gevaar, eenzijdig den nadruk te leggen op uitwendige kracht. Het is noodzakelijk, dat daartegen gewaarschuwd wordt.

Engeland. Revivals voorbereid.

In Christelijke kringen van Engeland spreekt men van het droeve feit, dat de natie zich onverschillig toont omtrent geestelijke dingen, terwijl de Kerk in machteloosheid nederligt, om haar te doen beseffen dat zij den levenden God heeft laten varen. Langzaam komt echter het volk tot het besef, wat er door den oorlog voor Engeland op het spel staat. Ook meent men waar te nemen, dat van lieverlede een nieuwe geest zich openbaart, doordat belijders van den Christus belangstelling gaan toonen in de hoogste belangen van het volk. Maar het wordt gevoeld hoe moeilijk het is, zelfs om de kinderen Gods te doen opstaan uit hun onaandoenlijkheid. Zij weten nu dat hun kracht geweken is, zij zijn zich bewust geworden dat zij te kleine kracht hebben om de duivels van onheiligheid, ongehoorzaamheid, zelfzucht, genotzucht, dranksucht en onzedelijkheid uit te werpen. Maar het is al veel dat deze zwakheid erkend wordt, want dit is de eerste stap om de ware beteekenis te leeren kennen van het woord Gods dat spreekt: »niet door kracht, niet door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden."

Men zoekt in Engeland tot een »revival« te komen. Daartoe trekt de predikant Cyril C. B. Bardsley van de Church Mission Society door het land om samenkomsten te houden, die door hem alleen geleid worden. Bij die gelegenheden houdt hij vijf toespraken over den Revival, en handelt dan achtereenvolgens over zijn wezen, noodzakelijkheid, mogelijkheid, voorwaarden en resultaten. Tusschen elke toespraak wordt een Christelijk lied gezongen en een gebed uitgesproken. Zoo zoekt men een wederopleving van het Godsdienstig leven voor te bereiden.

De aartsbisschoppen van Canterbury en York, de hoofden van de Engelsche staatskerk, hebben het plan ontworpen voor een groote nationale Missie, tegen het einde van dit jaar. Men wil een poging op groote schaal doen, gelijk er nog geen gewaagd is, om het geheele land eendrachtig tot de vreeze Gods te brengen. In hun brief over deze zaak zeggen de twee kerkvorsten: »Wij hebben goede reden te hopen dat de leiders van andere godsdienstige gemeenschappen in Engeland schikkingen zullen maken om eene van ons onafhankelijke poging te doen in hun eigen weg, om tot hetzelfde doel te geraken«.

In de kringen der dissenters hebben deze woorden eenigszins ontstemming gewekt. Als het een nationale missie zijn moet, laat dan de beweging eene nationale zijn, zegt men. Wanneer de missie eene van de Anglicaansche Kerk zijn zal, laat men haar dan zoo noemen. Eene »onafhankelijke« poging, al is deze ook in overeenstemming met het denkbeeld van de Aartsbisschoppen, is in tegenspraak met het woord »nationaal«. De geestelijke nood, waarin dit land verkeert, is groot en dringend, daarin kan alleen voorzien worden wanneer alle Christelijke krachten in het land gemobiliseerd worden. Eene vereenigde krachtsinspanning eendrachtig aangewend door de Anglikaansche kerk en de Vrije kerken, zou indruk maken op de natie. Maar wanneer de nadruk gelegd wordt op het »onafhankelijk« optreden der Vrije kerken, is te vreezen dat aan de goede zaak afbreuk zal gedaan worden.

Zoo spreekt men in de kringen der Dissenters.

En tegelijk koestert men de hoop, dat nog middelen zullen gevonden worden om tot een vereenigde en eendrachtige actie van Anglicanen en mannen van de Vrije Kerk te geraken.

Of het hiertoe komen zal, is niet te zeggen. Vele Anglicanen zouden eigenlijk liever met de Roomsche kerk samenwerken, dan met Dissenters. Maar uit alles blijkt, dat in de Christelijke kringen van Engeland de diepe ernst van den tijd dien men doorleeft, gevoeld wordt.

GEMENGD NIEUWS

Welke is de beste oorspronkelijke tekst voor den Bijbel? Toen Tischendorf den codex Sinaiticus ontdekte, meenden vele Godgeleerden dat niet alleen het oudste, maar ook het beste handschrift gevonden was. Nu heeft de Berlijnsche hoogleeraar Harnack een boek geschreven onder den titel »Zur Revision der Principien der Neutestamentlichen Textcritik", waarin hij de stelling verdedigt, dat bij het vaststellen van den grondtekst niet de Grieksche handschriften het voornaamste gewicht in de schaal leggen, maar de vertalingen, die naar nog oudere handschriften gemaakt zijn. Onder die vertalingen sou men dan aan de Latijnsche den voorrang moeten geven, daar de Latijnsche taal veel meer aan de Grieksche verwant is, dan de Syrische. Daarom kent Harnack aan de Vulgaat, de vertaling van Hieronymus, de hoogste waarde toe. De hoogleeraar zoekt door voorbeelden duidelijk te maken, dat de vertaler van den Vulgaat op vele plaatsen een beteren grondtekst gebruikt heeft, als de Grieksche handschriften leveren. De geleerden die zich met tekst-critiek bezig houden, zullen Harnack wel eens narekenen.

Japan. Eene minder welwillende houding van Japan tegenover de Duitsche Zending in de Zuidzee is helaas maar al te duidelijk. Aan de Liebenzeller Mission werd sedert Oct. 1915 verboden onderwijs te geven, behalve in de religie. Ook werd verboden nieuwe leerlingen op te nemen in de school tot opleiding van onderwijzers, omdat de Japansche regeering zelve het geheele onderwijs in handen nemen wil. Om de inboorlingen niet van den arbeid af te houden, mogen Christelijke samenkomsten in de week alleen des avonds plaats hebben, afschoon het bijna niet mogelijk is de menschen dan bij elkaar te krijgen.

Winckel.

Voor Kinderen.

DE TEGENHANGER.

IV.

Onbekend.

Op een morgen, niet lang na het voorval hierboven vertelt, stond ik in de loods en poetste mijn schoenen. Behalve mijn moeder, die in de keuken al druk bezig was, geloofde ik de eenige te zijn in het huis, die op dat uur reeds wakker was.

Op eens ging een zijdeur open, en Harry kwam te voorschijn. Hij was nog in nachtgewaad en droeg een paar fijne laarzen, de zijne in de hand. Vriendelijk neerbuigend trad hij op mij toe met een: „goeden morgen".

»Wilt gij de mijne ook poetsen?" ging hij voort en wees op zijn laarzen. »De huisknecht is nog niet op, en ik mag met oom op de jacht".

Ook mij had de heer Lehman lang geleden eens beloofd, dat hij mij mee op de jacht zou nemen. De hoop hierop was, gelijk zoo menig andere, door Harry's komst verijdeld.

»Ik ben uw schoenpoetser niet", zei ik kort en krachtig, en draaide hem den rug toe. Op 't zelfde oogenblik verscheen mijnheer Lehman aan de andere zijde. Hij had alles gehoord en riep nu mijn moeder toe, dat zij Harry's laarzen zou poetsen. De goede vrouw deed het gaarne en blijmoedig.

»Vriendlief", zei nu mijnheer Lehman, zich tot mij keerende, »gij hebt u zeer ongepast gedragen. Wat mijn neef u vroeg, was heel natuurlijk en niet moeilijk. Het was onbeleefd hem dat te weigeren, en ik had nooit gedacht, dat ge zoo weinig voor een ander over hadt".

Ik zei daar niet veel op. Dit is zeker, als ik voortaan harde woorden van den heer Lehman te hooren kreeg, dan was dat over Harry en over hem alleen. Die zag alles, hoorde alles en bracht alles weer aan den heer Lehman over. Daarbij maakte alleen reeds zijn aanblik, zijn